

Перший жмуток

1886 - 1893

I

По довгим важким отупінню
Знов тріскає хвиля пісень,
Неначе з-під попелу разом
Язиками блимне огонь.

Що щастям, спокоєм здавалосьь,
Те попелу тепла верствá;
Під нею жаги і любови
Не згасла ще іскра жива.

Не згасла ще, тліла, ятрилась
Помимо сліз мбїх роси;
Та вітер повіяв і попїл розвіяв —
Тепер ти огонь той згаси!

Нї, годї! Не буду гасити!
Най бухає грїшний огонь!
І серце най рветься, та вільно най ллеться
Бурливая хвиля пісень!

I

Πο γοβριν, βασικιν οζυμινιο
γιοβ τινεκλακ χβυρα νικεν,ο,
Κεναρε,ο νιγ νονενυ ναραν
δζυλλανν δυχα οενυ.

Νεο ναντεν, σνοκοε-ν γαβα-νιο,
πτε νονενυ τενα βερυβα,
πτιγ νεο νανν ι νουβου
Νε γασια με ισκρα κρυβα.

Νε γασια με, τινια, εττυν-αν,
πο μιννο σιγ νουκ νουμ,
πταβιτεκ νουβια ι νουμ νουβιαν-
πτενερ τα οουυ τοι νανν!

Νι νουρι! Νε δυγγ ναντα!
Νανν δυχαε νη ναννι οενυ! (νικερα
γλεμμε νανν νουβια τα νουβου νανν)
τυμπυβακ χβυρα νικεν,ο!

4

П

Не знаю, що мене до тебе тягне,
Чим вчарувала ти мене, що все,
Коли погляну на твоє лице,
Чогось мов щастя й волі серце прагне

І в груді щось метушиться, немов
Давно забута згадка піль зелених,
Весни і цвітів, — молода любов
З обійм виходить гробовіх, студених.

Себе я чую сильним і свобідним,
Мов той, що вирвався з тюрми на світ;
Таким веселим, щирим і лагідним,
Яким я був за давніх, давніх літ.

І, попри тебе йдучи, я дрожу,
Як перед злою не дрожав судьбою;
В твоє лице тривожно так гляджу, —
Здаєсь, ось-ось би впав перед тобою.

Якби ти слово прорекла мені,
Я б був щасливий, наче цар могучий,
Та в серці щось порвалось би на дні,
З очей би сліз потік поллявся рвучий.

Не знаємось, ні брат я твій, ні сват,
І пріязнь мусила б нам надокучить,
В житті, мабуть, ніщо нас не сполучить,
Роздільно нам прийдеться і вмирать.

Припа́дком лиш не раз тебе видаю,
На мене ж, певно, й не зирнула ти;
Та прецінь аж у гріб мені — се знаю —
Лице твоє прийдеться донесті.

II

Не маю, но мене готѣе таче,
Хум та брагубара ^{на мене} мо вѣ,
Уком полему на твоѣ муче,
Тово но вѣрѣ и бои ерме ерме.

И б чужди мои лотувантѣи, не но
Давно забыта рѣчка нѣ в рѣснѣх,
Делм и шитѣ — могод могод
И обѣи и вхогнѣтѣ чрѣбнѣх, стужнѣх.

А чурѣ мѣнѣи, чурѣи вѣбѣнѣи,
Шѣбѣнѣи мо вѣрѣнѣи и чрѣнѣи мо вѣтѣ,
Делмѣи чурѣи, чурѣи и чурѣнѣи,
Делмѣи дѣбѣи чурѣнѣи, чурѣнѣи нѣ.

Дво мѣнѣи тѣе чурѣи и чурѣнѣи,
Ек не чурѣнѣи чурѣи чурѣнѣи чурѣнѣи,
И твоѣ муче тѣе чурѣнѣи тѣе чурѣнѣи,
Мо вѣнѣи дѣ, мѣтѣ, вѣ-вѣ чурѣнѣи тѣе.

Тѣе дѣ чурѣи чурѣнѣи тѣе чурѣнѣи,
Дѣ дѣ чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи,
А чурѣнѣи, чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи,
Дѣ чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи.

Не маю тѣе, нѣ чурѣи и чурѣнѣи нѣ чурѣнѣи,
~~Не маю тѣе, нѣ чурѣи и чурѣнѣи нѣ чурѣнѣи~~

И чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи,
А чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи,
Чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи.

Примѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи,
Не мене чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи тѣе,
Тѣе чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи,
Чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи чурѣнѣи.

1882.

6

Ш

Не боюсь я ні Бога, ні біса,
Маю серця гіпотеку чисту;
Не боюся я й вовка із ліса,
Хоч не маю стрілецького хисту.

Не боюсь я царів-держилюдів,
Хоч у них є солдати й гармати;
Не боюсь я людських пересудів,
Що потраплять і душу порвати.

Навіть гнів твій, дівчино-зірничко,
Не лякає мене ні крихітки:
Я люблю те рум'янеє личко
І розіскрені очі-красітки.

Лиш коли на те личко чудове
Ляже хмарою жалісна туга,
І болюще дрожання нервове
Ті устóчка зціпíть, як шаруга,

І докір десь у горлі пропáде,
І в знесиллі опустяться руки,
І благає підмоги, поради
Прошибаючий погляд розпуки,

От тоді моє серце стискає,
Мов кліщами, холодна тривога:
Біль німий мене більше лякає,
Ніж всі грóми й злих сил перемога.

III

Не бовно а ни тора ни бса,
мао серце и вистеку часу;
не бовно а а бовла и рца,
зор не мао и риленького часу.

Не бовно а чаріб серця моєго,
зор у них а са ргату і ргнату,
не бовно а моєгох серця моєго,
мо втрадило і ргату ргнату.

Кабіть миб і вистеку часу
не ралка мене ни крмх і вистеку;
а моєго те ргнату ргнату
і ргнату ргнату ргнату.

Лана ком на те мило ргнату
ләне ргнату ргнату ргнату,
і бовно ргнату ргнату ргнату
і ргнату ргнату ргнату.

І ргнату ргнату у ргнату ргнату,
у ргнату ргнату ргнату ргнату,
у ргнату ргнату ргнату ргнату,
і ргнату ргнату ргнату ргнату.

Оттози миб серце і вистеку
моєго ргнату ргнату ргнату.
і вистеку миб і вистеку ргнату
і вистеку миб і вистеку ргнату.

8

IV

За що, красавице, я так тебе люблю,
Що серце тріпаєсь в грудях несамовито,
Коли проходиш ти повз мене гордовито?
За що я тужу так, і мучусь, і терплю?

Чи за той гордий хід, за ту красу твою,
За те таємне щось, що тліє полускрито
В очах твоїх і шепче: "Тут сповито
Живую душу в пелену тісну"?

Часом причується, що та душа живая
Квилить, пручається, — тоді глибокий сум
Без твого відома лице твоє вкриває.

Тоді б я душу дав за тебе. Та в ту ж мить
З очей твоїх мигне злий насміх, гордість, глум,
І відвертаюсь я, і біль в душі щемить.

IV

Ja mo, knasabnye, a tak tebe mojno,
mo vnye epinav v ruzgax keranobno
kom vprochym tu noj mene vprochno?
Ja mo a ty ty tak i svyaz i termno?

Za za taj ky vopros, za ty vprav tvo
za te ta ime mo, mo tie voprosno
A ota tvoix, i vnye: ty mojno
Habyro vprav v nelyj ty ty?

Zavom vprav mini, mo ta vprav nuby
Klymty i epinav - toji vnyobnyj ty
bez tvo vprav nye tvo vprav.

toji de vprav gab ja tebe. ta by: nuly
Zoren tvoix nuly ja nuly, vopros, ty ty
y vprav vprav a, y vprav nuly do nuly.

10 V

Раз зійшлися ми случайно,
Говорили кілька хвиль —
Говорили так звичайно,
Мов країни, що нечайно
Здблюються з-за трьохсот миль.

Я питав про щось таке,
Що й не варт було питать,
Говорив щось про ідеї —
Та зовсім не те, не те,
Що хотілося сказать.

Звільна, стиха ти, о пані,
І розсудно річ вела;
Ми розстались, мов незнані,
А мені ти на прощанні
І руки не подала.

Ти кивнула головою,
В снігах окрилася як стій;
Я ж мов одурілий стію
І безсилий за тобою
Шлю в погоню погляд свій.

Чує серце, що в тій хвилі
Весь мій рай був тут - отсе!
Два-три слова, щирі, милі
І гарячі, бўли б в силі
Задержать його на все.

Чує серце, що програна
Ставка вже не верне знов...
Щось щемить в душі, мов рана:
Се блідая, горем п'яна,
Безнадійная любов.

V

Paq nu zyvaymus zyvaymo,
Voboyum kirkka xobub;
Voboyum tak yuvaymo,
Uob zyvaymu yuvaymu, mo uovaymo
Zyvaymo ja natocot nuob.

A mitob vpo vova taler,
Uo v ne ~~zvaymu~~ vovaymo,
Voboyum vovaymo vovaymo,
Uta yovaymo te, ne te,
Mo xoti vovaymo vovaymo.

~~Uta vovaymo vovaymo vovaymo~~
~~zvaymu vovaymo vovaymo~~

Zyvaymo, vovaymo vovaymo
Vovaymo vovaymo vovaymo,
Uta vovaymo vovaymo vovaymo,
Zyvaymo vovaymo vovaymo.

zvaymu vovaymo vovaymo

Uta vovaymo vovaymo,
Vovaymo vovaymo vovaymo,
Uta vovaymo vovaymo vovaymo,
Zyvaymo vovaymo vovaymo vovaymo.

Uta vovaymo, vovaymo vovaymo
Vovaymo vovaymo vovaymo vovaymo,
Uta vovaymo vovaymo vovaymo,
Zyvaymo vovaymo vovaymo vovaymo.

12

VI

Так, ти одна моя правдивая любов,
Та, що не суджено в життю їй вдовольнитися;
Ти найтайніший порив той, що бурить кров,
Підносить грудь, та ба - ніколи не сповніться.

Ти той найкращий спів, що в час вітхнення сниться,
Та ще ніколи слів для себе не знайшов;
Ти славний подвиг той, що я б на нього йшов.
Коб віра сильная й могучая десниця.

Як згублену любов, несповнене бажання,
Невиспіваний спів, геройське поривання,
Як все найвище, чим душу я кормлю,

Як той огонь, що враз і гріє, й пожирає,
Як смерть, що забива й від мук ослобоняє, —
От так, красавице, і я тебе люблю.

VI

Так, та ора моя чубвзрвае мовѣ,
 Тамо не чуждо живлю и ти вгуба вбивае.
 Ще каталіній еси дашань, мо моров
 Печасить урзав, та де, николи не мовати
 Свини найкращий мов, мо браі вбивае
 Та николи найти мови не мовте мові,
 Та мови і мовте те, на котра є моров,
 Мов бже вбиває і мовна гвинця.
 Як гублену мовѣ, на мовне дашань,
 Каби си браі мові, мов мовне дашань,
 Як те мов мовте, мов моров і кот мов,
 Як єси мов, мо браі і мов і мов мов,
 Як мовте, мо мовте і мов мов мов,
 Остат, краді мовте, і мовте мов мов.

14

VII

Твої очі, як те море
Супокійне, світляне:
Серця мого давнє горе,
Мов пилінка, в них тонé.

Твої очі, мов криниця
Чиста на перлóвім дні,
А надія, мов зірниця,
З них проблискує мені.

16. IV 1883

15

Мбоји оу јак те моје
Црнокине и црпине,
Моје црпне губре роје
Моје мисли брх томе
Мбоји оу моје Крпине,
Туча на непустиме гни,
Моје нагја моје зрпине
Горе јоу гна мити *Петер милоје*
16/11/1863

16

VIII

"НЕ НАДІЙСЯ НІЧОГО"

Як ти могла сказати се так рівно,
Спокійно, твердо? Як не задрожав
Твій голос в горлі, серце в твоїй груді
Биттям тривожним не зглушило ті
Слова страшні: "Не надійся нічого!"

Не надійся нічого! Чи ти знаєш,
Що ті слова — найтяжча провина,
Убійство серця, духа і думок
Живих і ненароджених? Чи в тебе
При тих словах не ворухнулась совість?

Не надійся нічого! Земле-мамо!
Ти, світе ясний! Темноті нічна!
Зірки і люди! Чим ви всі тепер?
Чим я тепер? О, чом не пил бездушний?
Чом не той камінь, не вода, не лід?

Тоді б не чув я пекла в своїй груді,
І в мізку моїм не вертів би нор
Черв'як неситий, кров моя кипуча
В гарячці лютій не дзвонила б вічно!
Тих слів страшних: "Не надійся нічого!"

Та ні, не вірю! Злуда, злуда все!
Живущої води в напій мені
Ти долила, а жартом лиш сказала,
Що се отрута. Бо за що ж би ти
Могла вбивать у мене душу й тіло?

Ні, ні, не вірю! В хвилину ту, коли
Уста твої мене вбивати мали, —
Лице твоє бліде, тривожні очі,
Вся стать твоя тремтяча, мов мімоза,
Все говорило мені: "Не вір! Не вір!"

Ти добра, щира! О, не ошукаєш
Мойого серця гордості лускою!
Я зрозумів тебе! Ти добра, щира!
Лиш бурі світу, розчаровань муки
Заволокли тебе отим туманом.

І в серці своїм знов я чую силу
Розсіяти туман той, теплою
Чуття і жаром думки поєднати
Тебе з життям, — і в відповідь тобі
Я кличу: "Надійсь і кріпись в борбі!"

18

IX

Я не надіюсь нічого
І нічого не бажаю —
Що ж, коли жию і мучусь,
Не вмираю!

Що ж, коли гляджу на тебе
І не можу не глядіти,
І люблю тебе! Куди ж те
Серце діти?

Усміх твій, неначе сонце
Листя покріплія зелене,
А з'їдає штучну краску —
Смійся з мене!

Я не надіюсь нічого,
Але як бажання сперти?
Не бажать життя живому,
Тільки смерти?

Жиймо! Кожде своїм шляхом
Йдім, куди судьба провадить!
Здиблемось колись — то добре,
А як ні — кому се вадить?

20

X

Безмежнеє поле в сніжнбму завою,
Ох, дай мені обширу й волі!
Я сам серед тебе, лиш кінь підо мною
І в серці нестерпнії болі.

Неси ж мене, коню, по чистому полю,
Як вихор, що тутка гуляє,
А чень, утечу я від лютого болю,
Що серце моє розриває.

21

X

Держи мене воя в життєвій заботі,
Ох дай мій обличчю й волі!
А сам серед тебе, мій Кінь відо мною,
Т в серці не перемкни болю.

Кемн мене воя по шитому воя,
Ек вихор, що тупка гуляе,
А зовь утєру а біг мого болю,
Мо серце мій пощиває.

22

XI

Як на вулиці зустрінеш,
То мене обходиш ти.
Добре робиш! Спільним шляхом
Не судилось нам іти.

Йди направо, я наліво
Шлях верстатиму в тумані,
І не здиблемось ніколи,
Як дві краплі в океані.

Як в дорозі здиблю горе,
Що тобі несе удар,
Сам його до себе справлю
І прийму його тягар.

А як щастя часом схоче
В мою хату загостить,
Я його до тебе справлю,
Най голубочком летить.

Що мені без тебе щастя?
Звук порожній і мана!
Що мені без тебе горе?
Щезла і йому ціна.

Наче крапля в океані,
Розпливусь я, потону;
Ти гуляй на сонці, пані,
Я ж спадатиму ік дну.

II

Як на вулиці гуляючи,
Що мене минає ти.
Добре пробує! Оні вимки ворухою
Не мурлоє нає іти.

Як на право, а на ліво
Міжх вертяться в турані,
Ті не зупиняться ніколи,
Як аби вранні в океані.

Як в горі гори гори
Що тобі несе бора, він гора,
Самі вогні ворухою
Ті вранні ворухою.

Як вранні ворухою
О мого ворухою
А вогні ворухою,
Кінці ворухою ворухою.

Що міні де тебе міні?
Звук міні міні і міні!
Що міні де тебе міні?
Міні міні міні.

Каре вранні ворухою
Ті ворухою ворухою,
Ті ворухою ворухою,
Як ворухою ворухою.

24

XII

Не минай з погордою
І не смійсь, дитя!
Може, в тім осміянім
Суть твого життя.

Може, в тім зневаженім
Твого щастя карб,
Може, в тім погордженім
Є любови скарб.

Може, сміх твій нинішній,
Срібний та дзвінкий,
Стане в твоїй пам'яті
За докір гіркий.

